

Dzerjinskyn muistolle rakennettu muistopatsas Moskovassa.

“Kultaisella Sydämellä Varustettu Murhaaja”

KAIKKIEN aikakausien historioista löydämme kertomuksia ja kuvauksia, joista käy selville, kuinka eri maiden yhteiskunnalliset nullistukset ovat kohottaneet ikäänkuin välttämättömästi pinnalle yksilöitä, joiden luonne kohtaloiden kirkastamana on muodostunut varsin merkilliseksi harvinaisuudeksi. Seuraavassa lyhyessä kuvauksessa lukija näkee, miten Neuvostovenäjän chekan entisen päämiehen, Dzerjinskyn, tehtävä muodosti hänestä harvinaisuuden, josta voimme ehkä oppiakin paljon. Luonnollisesti hänen “horjumaton” käsityksensä kuolemantuomioista voidaan käsittää vain mahdolliseksi sikäläisessä ympäristössä, tai jos sanoisimme venäläisessä maaperässä. Mutta kaikesta siitä huolimatta hänen luonteensa ja filosofiansa antaa paljon aihetta ajattelulle ja tutkimuksellekin, erikoisesti niille, jotka yhteiskunnallisen asemansa kannustamana joutuvat luokkataisteluihin siinä tai tässä muodossa osallistumaan, pyrkiessään hävittämään kapitalistisen yhteiskunnan ja rakentamaan teollisen tasavallan. — Viilari.

Eräs Moskovassa oleva sanomalehtikirjeenvaihtaja antaa mielenkiintoisen kuvauksen Neuvostovenäjän oikeusviraston (chekan) kuolemantuomioiden entisestä allekirjoittajasta, Felix Dzerjinskystä, joka toimi sanotussa virassa aina Neuvostovallan alkua ajoilta saakka loppupuolelle vuotta 1926, jolloin hän kuoli myrkytykseen, kuten asianomaiset kertovat.

Dzerjinsky mainitaan omanneen harvinaisemman ihmisluonteen, mitä tunnetaan. Useassa tapauksessa hän joutui allekirjoittamaan kuolemantuomioita ilman tutkintoa, vaan jokaisessa tapauksessa hän tyynellä mielellä, ilman epäroimistia, vakuutti tekevänsä “oikein,” eikä milloinkaan voinut tulla kysymyksenäkään, että hänen tehtävässään olisi voinut tapahtua “erehdystä.”

Neuvostovenäjän jyrkimmät vihollisetkin myöntävät Dzerjinskylle sen kunnian, että hän voi julistaa kuolemantuomion samalla horjumattomalla tyyneydellä, niin korkeimmalle ylimykselle, kuin alhaisimmalle rikollisellekin. Myöskin he myöntävät sen, että häntä ei voinut saattaa horjumaan kulan paljous, eikä naisten viekottelevaisuus. Tästä syystä chekan komissaarit kunnioittivatkin Dzerjinskyä nimellä: “Kultaisella sydämellä varustettu, horjuttamaton murhaaja.” Peter Krapotkin antoi hänelle nimen: “Ylistetty Caligula.” Tr. P. Ourspensky kunnioitti häntä “Sivistyneenä hirviönä.” ja Maxim Corky puhuttelee Dzerjinskyä “kauniin sielun haltijana.” — Kuitenkin yksi asia häneen nähden on varmaa ja se on, että Dzerjinsky

oli täydellisin ja kyvykkäin kuoleman tuomioiden antaja, mitä historiassa tunnetaan.

Chekan komissaari (Consultant) Spitzberger on julkaissut chekan asiakirjoista raportin, missä sanotaan, että Dzerjinskyn allekirjoittamien kuolemantuomioiden lukumäärä kohoaa 1,956, 650. Luokittelu kuolemantuomioista jakaantuu seuraavasti:

31 piispaa; 1,560 pappia; 8,640 opettajaa ja professoria; 9,200 lakimiestä ja tuomaria; 7,540 näyttelijää ja tanssijaa; 9,250 lääkäriä; 16,367 yliopistojen, seminaarien ja korkeakoulujen oppilasta; 56,340 virkamiestä; 76,900 kansan virkailijaa ja poliisia; 268,000 sotilasta; 65,890 isoa maanomistajaa ja kauppiasta; 258,900 ylimystä; 196,000 työläistä ja 890,000 talonpoikaa.

Erään kerran Leninin lähettiläs saapui tiedustamaan Dzerjinskiltä, miksi hän säästää runoilijat kuolemantuomioilta. Hän vastasi: "Minulla on neljä pahetta; kahvin juonti, kunnollisen viinan nauttiminen, musiikki ja runous."

Ranskan vallankumouksen Robespierre uskoi julkiseen kansajoukkojen keskuudessa tapahtuvaan mestaukseen, sokeiden joukkojen hurratessa. Venäjän "Robespierre," mitä nimeä hän myöskin kantoi, kammoi joukkojen hurrausta kuolemantuomiota täytäntöön pannessa. Hän lausui: "Sellaiset kansan näytelmät ovat erehdyksiä."

Dzerjinsky rakasti hiljaisuutta kaikessa. Hän eli persoonallisesti rauhallista, yksinkertaista elämää vaimonsa ja lastensa kesken sen ajan, mitä häneltä riitti virkatehtävistään. Myöskään ei hän sallinut juhlallisuuksia, eikä meteliä tuomioidensa toimeenpanemisessa.

Hänen valtansa mainitaan olleen Leninistä seuraavan. Hän oli oikeusviraston ja salapoliisitoimiston ylin päällikkö. Hän työskenteli, kuten monet Neuvostovirkailijat yöllä ja lepäsi päivisin, jos tehtäviltä jäi aikaa. Kuoleman tuomioiden toimeenpaneminen tapahtui yleensä äänettömästi yöllä. Yleisenä tapana oli ampua revolverilla tuomittua niskaan. Myöskin tavallisesti tapahtui, tilaisuuden mukaan, että chekan salapoliisit löysivät uhrinsa vankilan ulkopuolella, mistä he (uhrin) yksinkertaisesti eivät saapuneet kotia.

Chekan päämiehen virkavuosien alkupuolella monet ylimykset ja keinottelustaan kiinniotetut porvarit koettivat kultaruplilla ostaa vapautensa. Myöskin ylimysnaiset käyttivät lumousvoimaansa Dzerjinskyn lannistamiseksi, vaan kaikki turhaan. Jokaisessa tapauksessa tulos oli sama. Hän kuunteli mielenkiinnolla ja myötätunnolla, mitä keinoja

vihollinen käyttäisi vapautuakseen. Kuultuaan sen mikä oli tarpeellista, sai vapauden ostaja tehdä seuraa mestaajan kanssa.

Lenin kysyi erään kerran Dzerjinskyltä, josko hän voisi käsitellä Trotskya kuolemantuomion alaisena. — "Luonnollisesti minä voin," vastasi chekan päämies, jatkaen, "minä en epäröi lyhentääkseni vihollisen käsivarsia silloin, kun on kysymyksessä järeillä olevan Venäjän pelastaminen."

— "Voisitko sinä tuomita minut kuolemaan?," kysyi Lenin.

"Ei, ei sinua Ulianoff, sinä olet pää, eikä lääkärinkään voisi leikata poikki potilaansa kaulaa," vastasi Dzerjinsky. Lenin ei halunnut jatkaa pitemmälle, vaan lausui: "Hän on kultaisella sydämellä varustettu murhaaja."

Jälkeen Leninin kuoleman joku chekan virkailija itki Dzerjinskyn nähden.

"Elä itke; ole kiitollinen," lausui Dzerjinsky, jatkaen, "Lenin on kuollut luonnollisella kuoleamalla aikanaan, niin että me voimme kunnioittaa häntä urhona ja pyhimyksenä. Hänen työnsä on ollut tehtynä jo joitakin aikoja sitten, joten viimeaikoina hän oli jo tarpeeton. Ajattele, se olisi ollut hämmennystä synnyttävää, että hänet olisi täytynyt poistaa chekan kuulalla."

Italialainen kommunisti, saapuessaan Venäjälle, kävi tapaamassa Dzerjinskyä ja m.m. kysyi: "Teillä kirjoitetaan kuolemantuomioita ilman tutkintoa, eikö sellainen menettely johda erhetyksiin?"

"Yleensä erehdyistä ei tapahdu lainkaan. Me tunnemme aina miehemme."

"Entä, eikö siinä tapahtunut erehdyistä, kun 400 henkilöä saarrettiin ja tuomittiin kuolemaan Leninin murhayrityksen johdosta," jatkoi italialainen.

"Siinä ei tapahtunut erehdyistä. Totta kyllä, jälkepäin me olimme selvillä, että useimmat näistä kuolemaan tuomituista eivät tietäneet mitään murhayrityksestä Leniniä vastaan. Mutta jokata-pauksessa he olivat epäystävällisiä meidän asiallemme ja siksi heidän poistamisensa ei ollut erehdys. Me olisimme voineet mestata vähintään 2,000,000 lisää, joiden nimet ovat meillä listalla, ilman että olisi tapahtunut erehdyistä. Mutta sellainen suurpuhdistus olisi nostanut kapinamielelle tyhvät, aivoja vailla olevat talonpojat."

Meillä on vielä muistossa Piispa Tver'in kuolemantuomio. Piispa, joutuessaan vankilaan, käsitti arvonsa vaativan, että hänet täytyy viedä chekan päämiehen luo, missä hän lausuu protestin kuolemantuomionsa johdosta. Piispa tuotiin Dzerjins-

kyn virastoon. Siellä hän menetti malttinsa ja huudahti, osoittaen sormellaan chekan päämiestä: "Pelkuri!" Dzerjinsky oli hetken liikkumatta, ei lainkaan vihassa, ja mietti. Sitten hän kääntyi piispaan vastaten: "En minä ole pelkuri. Minä olen rohkeampi kun sinä ja minä todistan sen. Sinä pelkää jumatua, minä en." Sen lausuttuaan hän kirjoitti piispan kuolemantuomion alle ja tarjosi sen vartialle, joka vei kiukustuneen piispan.

Sen jälkeen, kun yleensä tunnetuksi tuli, että Dzerjinsky ei tuomitse runoilijoita kuolemaan, keran sattui m.m. seuraava kohtaus. Chekan tuomarit olivat vanginneet ja kuolemaantuomio oli allekirjoitettu erään keisarivallan entiselle virkailijalle, joka oli salaliittoutunut Neuvostovaltaa vastaan. Kun vartijat saapuivat vankilasta noutamaan kuolemaantuomittua mestattavaksi, tarjosi hän vartijalle paperin, johon oli kirjoitettu pitkä runo. Antaessaan runon vanki lausui: "Olkaa varmat siitä, että se menee tämän helvetillisen laitoksen päämiehelle!" Vartija kysyi: "Mitä siinä on?" "Etkö sinä voi nähdä, se on runo," vastasi tuomittu. Vartija oli lättiläinen, joka ei ymmärtänyt kyllin hyvin Venäjän kieltäkään, ja runoudesta hänellä ei ollut aavistustakaan. Hän tankkaili joitakin värsyjä, kynsien korvallisistaan. Oliko värsyt hyviä tai huonoja, sitä hän ei voinut sanoa. "Jos tämä tuomittu 'toveri' on huono runoilija, niin silloin meillä on täysi syy hänet ampua," lausui joku vartijoista. Lättiläinen tarjosi runon vangille, käsien hänen se lausumaan. Runoilija lausui runon sellaisella voimalla, että kaikki vartijat pistivät revolverinsa tuppeen, sulkiivat vangin kammioonsa ja päättivät esittää runon chekan päämiehelle. Vastaa aamuyöllä löysivät he Dzerjinskyn, joka luetuaan runon huudahti: "Nerokas mies! Jos te olisitte tappaneet hänet, niin olisin minä tappanut teidät." Vartija saapui armahduskirje mukanaan vankilaan vapauttamaan tuomittua, tarjoten vapautetulle vangille Dzerjinskyn lähettämän kymmenen ruplan kultarahan.

Dzerjinsky oli tyyni, sivistynyt ja ystävällinen seurapiirissään, vaan milloinkaan hän ei unohtanut velvollisuksiensa. Sitä osoittaa seuraava tapaus kansan tripunaalin ylioikeuden tuomarin Pankraffin kanssa. Tuomari oli hänen vanha, hyvä ystävänsä. Dzerjinsky kutsui ystävänsä tuomarin, monien muiden virkamiesystävien keralla, kotiinsa illalliselle. Pöydässä syötiin ja juotiin. Tuomari oli runsas ja halukas hyviin juomiin. Dzerjinsky esittää, että hänellä on kellarissa erikoista ulko-

maan juomaa. Niin ystävykset saapuvat salarappusia alas. Dzerjinsky näytti leimatuja pulloja, joiden näkeminen ihastutti tuomaria. "Sinullahan on, toveri, erikoismaku väkijuomissa!" Dzerjinsky vastasi: "Ja sinulla, toveri, on erikoiskyky täyttää taskusi kansan varoilla, jotka kuuluvat hallituksen kansallistutettuun varallisuuteen." Tuomari hämmästyi, katsoi peljästyneenä chekan päämieheen, kysyen: "Mitä sinä tarkoitat?" — "Eikö sinulla ole hallussasi Vassilichoffin viisiketjuiset jalokivet ja helmet? Samoin, eikö sinulla ole myöskin Storogonovin perhejalokivet?" — "Joo, ne on minulla. Mutta kun hallitus ei ole maksanut minulle omaisuuttani, mitä minä menetän vallankumouksessa, niin minä olen säilyttänyt niitä takauksena, kunnes hallitus voi maksaa minulle," selitti tuomari. — "Se on paha. Liian pahasti, vanha ystävä," mumisi Dzerjinsky, jatkaen: "Se on liian pahasti . . . mutta sinun täytyy kuolla." Sen jälkeen hän suuteli tuomaria poskelle, kääntyen hänestä pois. Samalla kuului revolverin laukaus ja tuomarin niskan oli lävistänyt luoti.

Suuri vaikeus Neuvostovalalla on ollut löytää toimitsijoita, jotka olisivat samalla kertaa kvykäitä ja rehellisiä tehtävissään. Tämä samainen vaikeus kohtaa hallitusta niin hallinnollisissa tehtävissä, kuin teollisuudessaakin. Väärinkäytökset viroissa, voittoilijat ja varkaat teollisuuksissa ovat tuoneet chekan virastolle paljon työtä. Useammasa tapauksessa säälimättömyys on chekan oikeudellisin ilmiö. Seuraava voittoilijan tuomio on kuvaava ja samalla selittävä.

Yksi valtion tehtaan rakentaja oli urakalla teettänyt työt ja kavaltanut. Joutuessaan kiinni hänet tuotiin chekan päämiehen luo, joka toimitti tutkinnon ja tuomion seuraavaan tapaa: Dzerjinsky tarjosi urakoitsijalle ensin sikaarin, sen jälkeen hän lausui: "Jos sinä olisit varastanut ainoastaan 25 prosenttia, niin me käsittelisimme sinua vielä hyvänä isänmaallisena; 50 prosenttia vielä sallittaisiin ja 75 prosenttiakin voitaisiin antaa mennä lävitse, mutta sinä olet varastanut valtion varoja 110 prosenttia. Se on jo liian paljon. Sinun täytyy kuolla." Sen jälkeen tuomio pantiin täytäntöön.

Eräs huomattu pietarilainen tanssialien omistaja joutui kiinni siitä, että hän petti valtion veronkerääjiä ja osti chekan virkailijoita onnistuakseen. Hänet tuotiin chekan päämiehen luo.

"Sinä olet varas. Sinut pitäisi ampua, mutta minä säästän sinut sillä ehdolla, että sinun ravin-

tolasi ja tanssisalisi siirretään valtion omaisuudeksi ja sinä ryhdyt valtion kustannuksella ruokkimaan kaupungin ulkona olevia, vangituita taitelijoita. Sinä voit varastaa 25 prosenttia, jos enemmän, sinut ammutaan. Tuomittu oli kiitollinen. Hän ryhtyi toimeen ja ruokki vangit halvemmalla ja kunnollisemmin kuin milloinkaan oli tehty sitä ennen. Chekan virkailijat lopulta antoivat hänelle takasin ravintolat ja sen jälkeen hän on ollut koko Moskovon vankilaitosten asukkaiden ravintovaraston agenttina.

Dzerjinskyn vaikutus chekan päämiehenä oli tunnettu yli Venäjän. Hänen tunnuslauseensa oli: "Vallankumous on joko negatiivinen tai positiivinen, se on onnistuva tai kukistuva. Vallankumouksessa ei ole keskitietä. Joukkojen herran täytyy aina olla oikeassa, jos ei, on hän mennyttä. Jos sinä olet myötätuntoinen ja teet sopimuksia joukkoihmisten kanssa, hävittävät he sinut. Ole nopea, toimi tietoisesti, suunnitellusti ja tarmokkaasti. Elä milloinkaan selitä munten kuin luodeilla narreille, jotka haluavat tietää, miksi. Elä milloinkaan peräännä."

Ristiinnaulitse

Kirj. William Ranta

NYKYINEN järjestelmä perustuu rikoksille. Sellaiset ihanteet kuin rehellisyys, kunniantunto, ihmisyyys ja lähimmäisenrakkaus ovat aikoja sitten joutuneet unhoon tai palaneet tulipalossa. Omanvoitonpyynti, ahneus, häikäilemätön keinottelu, petos ja kavaluus ovat elämän suurimmat motiivit. Ei ole olemassa sellaista tekoa, jota ei rahan avulla tehtäisi, jos vaan päämäärä, s. o. palkkio saavutetaan. Itsekäs ihmistunne uhmaa vaarojakin vastaan. Mitä suuremman saaliin luulee postirosvon saavansa, sitä rohkeampi hän on. Työnantaja, joka hyvin onnistuu liikkeessään, panee kaikkensa alttiiksi onnistuakseen paremmin. Päästyään turvalliseen asemaan yhteiskunnassa varallisuudessa, on hän sangen karkäs lisäämään työtä, jatkamaan päivää ja lyhentämään palkkaa työläisiltään. Ei häntä liikuta ylläritetut työnorjat, aliravitut lapset ja kärsivät työläisäidit. Minä huolehdin itsestäni! Tehköt niin muutkin, onhan maailma tilaisuuksia täynnä. Onni piilee nurkan takana kaikille! Tällainen on työnantajain mielipide. Ryövästä toisen työntulos ja elää loistavasti sillä, on kuitenkin lain mukaan oikein ja vieläpä kunniallista. Eihän siinä mitään pahaa huomaa ne, jotka ikänsä ovat toisen harteilla istuneet ja kasvattaneet suoniinsa "sinisen veren."

LUOKKATIETOISET työläiset käsittävät työnriiston yhteiskunnalliseksi rikokseksi. Lainopillisesti sitä ei voida puoltaa, jos otaksumme kaikki ihmiset tasa-arvoisiksi. Eihän silloin voi yksi olla parempi toista, eikä niinmuodoin rikkaampi toista. Tasa-arvoisina ollen ei myös yksi voi toista orjuuttaa. Mutta tasa-arvoisuudesta kannattaa nykyaikana puhua kaikista vähimmäin.

Me siis elämme rikosten aikakautta, jolloin vahvat syövät heikompia. Tulee eteemme kysymys, mitkä rikokset ovat oikeutettuja? Jos kymppisentinkaupat palkkaavat tyttöjä myyjättäriksi \$8—12 viikkopalkalla, joka on ihmiselämään riittämätön, onko se moraalisesti oikein? Jos new-yorkilainen maitokauppias panee ¼ vettä maitoon ja myy sen 100% maitona, onko se rikos? Jos

sotavoittoilija myy mädäntyneitä ruokatarpeita armeijalle, eikö häntä olisi rangaistava? Kun ruokatavaraa upotetaan mereen siksi, että ruuan hinta nousisi köyhille, eikö sellaisen teon toimeenpanijat olisi kuoliaaksi kivitettävä juutalaisen tavan mukaan? Jos rikas tappaa ihmisen, niin eikö häntä tulisi murhaajana tuomita? Kaikkiin edelläoleviin täytyy sanoa, ei, jos sinulla on kylliksi rahaa, pelastaa se sinut kaikista ikävyyksistä. Jos rikas olet, tee rikoksia, jos olet köyhä, kiroa kurjaa olemustasi jos teet rikoksen. Yhteiskunta ei sitä anteeksi anna.

Köyhien kohtalo

Massachusettsin valtiossa Walthamin kaupungissa tapahtui rikos. Kolme nuorta miestä ryöväisivät katuvaunutallin vartijan